

Florin BICAN¹ este și scriitor, și traducător. În această dublă calitate, este autorul unei opere substanțiale care se adresează, deopotrivă, micilor și marilor – în toate sensurile! – cititori.

Scrie de multă vreme – „din vacanța de după clasa a doua”, după cum mărturisește într-unul dintre interviurile sale –, scrie subversiv, cu umor și educativ – „literatura pentru copii ori e subversivă, ori nu e deloc. Și dacă e subversivă, atunci va avea și celelalte ingrediente esențiale: aventură, umor și componenta educativă”².

Așadar, Florin Bican scrie literatură pentru copii (sau, într-o sintagmă pe care o preferă, *literatură cu copii*), printre volumele de autor numărându-se: *Reciclopedia de povești cu rimă și fără tâlc* (2013), *Și v-am spus povestea așa. Aventurile cailor năzdrăvani rememorate de ei înșiși* (2014), *Singur printre mârłani* (2016), *Tropice tâmpe* (2017), *Cartea albă cu Apolodor sau Apolododecameronul* (2019), *Descoperim cu Apolodor, în Deltă, păsările-n zbor* (2020) și *Hai pe Lună împreună* (2021).

În afară de volumele de autor, Florin Bican este un scriitor ale cărui texte sunt prezente în manuale școlare și în antologii – *Care-i faza cu cititul?* (2010), *Cui i-e frică de computer?* (2013), *Ce poți face cu două cuvinte?* (2012) etc. De asemenea, este și coordonator (în colaborare cu Stela Ilie) a două volume de literatură pentru copii – *Bookătăria de texte & imagini, vol. 1* (Pro Editura și Tipografie, 2009) și *Bookătăria de texte & imagini, vol. 2* (Pandora M, 2016).

Cariera de scriitor este dublată de o impresionantă activitate de traducător. În această calitate, este autorul, în limba română, al unor titluri de referință, precum: *Harry Potter și piatra filosofală* (vol. 1) (J.K. Rowling), *Harry Potter și pocalul de foc* (vol. 4) (J.K. Rowling), *Domnul Fox vulpoi fantastic* (Roald Dahl, *Fantastic Mr. Fox*), *George și miraculosul său medicament* (Roald Dahl, *George's Marvellous Medicine*), *Rime revoltătoare* (Roald Dahl, *Revolting Rhymes*), *Lighioane spurcate* (Roald Dahl, *Dirty Beasts*), *Aventurile Alisei în Țara Minunilor* (repovestire de Tony Ross, după Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland*), *Alisa în Țara Oglinzii* (repovestire de Tony Ross, după Lewis Carroll, *Through the Looking-Glass*), *O poveste grimminală* (Adam Gidwitz, *A Tale Dark and Grimm*), *Pânza Charlottei* (Elwin Brooks White, *Charlotte's Web*), *Pisicoteca practică a lu' Moș Pârșu* (T.S. Eliot, *Old Possum's Book of Practical Cats*).

¹ E-mail: florin.bican@gmail.com

² <https://copiiibj.c.bjc.ro/?p=3232> (accesat în octombrie 2022).

Cunoașterea, în profunzime, a limbii engleze (pe care a predat-o în țară și în străinătate) i-a permis lui Florin Bican nu doar să traducă din și în limba engleză (poezie, proză, eseu etc.), ci și să coordoneze activitatea unor traducători, în cadrul Institutului Cultural Român, scopul final al acestei activități fiind traducerea în limbă străină și promovarea, în străinătate, a unor opere românești de valoare.

Într-unul din interviurile sale³, la întrebarea „Ce înseamnă traducerea pentru dumneavoastră?”, Florin Bican a răspuns: „Ce-a-nseamnă totdeauna: o luptă cu textul, desfășurată după regulile luptei lui Iacov cu îngerul – nu te las până nu-mi dai.”

Înainte de a vă invita să pătrundem în miraculosul tărâm al traducerii, conduși de domnul Florin Bican, permiteți-mi să lansez o propunere pe care o apreciez – și mai mulți gândim același lucru – ca fiind benefică atât pentru noi, cadrele didactice, cât și pentru studenții noștri: oare nu ar fi posibilă implementarea unui proiect de tip Masterclass destinat viitorilor traducători, în care scriitorul și traducătorul Florin Bican să ne împărtășească experiența sa acumulată în domeniul traducerii?! Credem că un asemenea program unic într-o instituție de învățământ superior din țară ar avea o mare deschidere și un impact extraordinar în mediul academic și cultural, nu doar românesc, ci și internațional. Consider că a-l avea pe Florin Bican în Cluj și a nu beneficia de experiența Domniei Sale echivalează cu a ne priva pe noi și pe studenții noștri de o experiență temeinică, solidă în domeniul atât de fascinant și, în același timp, atât de provocator al traducerii.

În încheiere, vă propun să aflăm de la invitatul nostru în ce măsură contextul poate influența traducerea, impunând traducătorului anumite decizii traductive!

³ <https://dilemaveche.ro/sectiune/regimul-artelor-si-munitiilor/copiii-sesizeaza-instinctiv-granita-dintre-631328.html> (accesat în 25 octombrie 2022).

Florin Bican – Lista titlurilor traduse (selectiv)⁴

Harry Potter și piatra filosofală (vol. 1) (J.K. Rowling)
Harry Potter și pocalul de foc (vol. 4) (J.K. Rowling)
Povestirile Bardului Beedle (J.K. Rowling)
Domnul Fox vulpoi fantastic (Roald Dahl, *Fantastic Mr. Fox*)⁵
George și miraculosul său medicament (Roald Dahl, *George's Marvellous Medicine*)
Rime revoltătoare (Roald Dahl, *Revolting Rhymes*)
Lighioane spurcate (Roald Dahl, *Dirty Beasts*)
Aventurile Alisei în Țara Minunilor (repovestire de Tony Ross, după Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland*)
Alisa în Țara Oglinzii (repovestire de Tony Ross, după Lewis Carroll, *Through the Looking-Glass*)
O poveste griminală (Adam Gidwitz, *A Tale Dark and Grimm*)
Pânza Charlottei (Elwin Brooks White, *Charlotte's Web*)
Cotoi cu pălărio (Dr. Seuss⁶, *The Cat in the Hat*);
Cotoi cu pălărio se întoarce (Dr. Seuss, *The Cat in the Hat Comes Back*)
Cărtică de dormit (Dr. Seuss, *Dr. Seuss's Sleep Book*)
O, în ce locuri minunate o s-ajungi! (Dr. Seuss, *Oh, the Places You'll Go!*)
Cum a furat Grinch Crăciunul (Dr. Seuss)
Sămânța rea (Jory John, *The Bad Seed*)
Un ou cuminte (Jory John, *The Good Egg*)
Cel mai cool bob de fasole (Jory John)
Crăciunozaurul (Tom Flatcher)
E un dragon la tine-n carte (Tom Flatcher, *There's a Dragon in Your Book*)
E un monstru la tine-n carte (Tom Flatcher, *There's a Monster in Your Book*)
Ziua când au plecat creioanele colorate (Drew Daywalt, *The Day the Crayons Quit*)
Mopsul Porc (Aaron Blabey, *Pig The Pug*)

⁴ Utilizând informații obținute prin intermediul <https://www.editura-arthur.ro/info/search/s/florin+bican> (accesat în octombrie 2022).

⁵ Dacă pe site-ul editurii, la prezentarea cărții, figurează și titlul din original, îl redăm și aici.

⁶ Pseudonimul lui Theodor Seuss Geisel.

Campionul Porc (Aaron Blabey, *Pig The Winner*)
Renul Porc (Aaron Blabey, *Pig The Elf*)
Prințesa Cora și Crocodilul (Laura Amy Schlitz, *Princess Cora and the Crocodile*)
A fost odată un alfabet. Minipovești pentru (aproape) toate literele (Oliver Jeffers)
Aventuri în Momilandia (vol I) (Tove Jansson, *Moomin. Book One*)
Aventuri în Momilandia (vol II) (Tove Jansson, *Moomin. Book One*)
Madlen (Ludwig Bemelmans, *Madeline*)
Colecția esențială Calvin și Hobbes (Bill Watterson)
În bucătăria de noapte ((Maurice Sendak, *In the Night Kitchen*)
Înăuntru-Afarei tale. Totul despre corpul uman (Tish Rabe, *Inside Your Outside. All About the Human Body*)
Atlasul penelor. Totul despre păsări (Tish Rabe, *Fine Feathered Friends. All About Birds*)
Peter Iepurașul (Frederick Warne)
Peter Iepurașul. Lupta pentru grădină (Frederick Warne)
Pomul cel darnic (Shel Silverstein, *The Giving Tree*)
Acolo unde nu mai e trotuar (Shel Silverstein)
Noapte bună, noapte bună, șantier sub clar de lună (Sherry Duskey Rinker, *Goodnight, Goodnight, Construction Site*)
Noapte bună, Lună! (Margaret Wise Brown, *Goodnight Moon*)

Traducerea versurilor (în interiorul unei cărți cu alt traducător)

James și piersica uriașă (traducere de Iulia Arsintescu; traducerea versurilor de Florin Bican) (Roald Dahl)
Ursulețul Winnie Puh (traducere de Luiza Vasiliu; traducerea versurilor de Florin Bican) (A.A. Milne)
Ursulețul Winnie Puh. Căsuța din strada Puh (traducere de Luiza Vasiliu; traducerea versurilor de Florin Bican) (A.A. Milne)

Lector univ. dr. Sanda Misirianțu

Cluj-Napoca,
25.10.2022

Sanda MISIRIANȚU este lector univ. dr. la Departamentul de limbi și literaturi slave din cadrul Facultății de Litere a Universității Babeș-Bolyai (Cluj-Napoca).

În cadrul departamentului, predă cursuri practice (*Gramatică, Traduceri, Retroversiuni*) și teoretice de limba rusă. Este titulara cursurilor *Limba rusă contemporană. Sintaxă și Teoria și practica traducerii*.

Preocupată de domeniul traducerii, a scris articole și a prezentat comunicări la simpozioane științifice organizate în țară și în străinătate.

Lista selectivă a publicațiilor:

- *Ориентир по практике перевода (Будущим переводчикам)* – *Repere privind practica traducerii (Viitorilor traducători)*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philologia”, 1/2009, p. 61–64;

- *Švejk cântă, traducătorii ne încântă?*, în „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, Editori: Katalin Balázs, Ivan Herbil, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2012, p. 259–272;

- *O privire pe șantierul traducătorului: note și explicații ale traducătorilor român și rus la romanul „Peripețiile bravului soldat Švejk în războiul mondial” de Jaroslav Hašek*, în „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, Editori: Katalin Balázs, Ivan Herbil, Cluj-Napoca, 2013, p. 438–450;

- *Cum îi cheamă pe prietenii lui Habarnam*, în „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, Editori: Katalin Balázs, Ivan Herbil, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2014, p. 401–407;

- *„Habarnam în Orașul Soarelui”: numele personajelor, în două traduceri existente în limba română*, în „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, Editori: Katalin Balázs, Ivan Herbil, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2015, p. 404–414;

- *„Scriitor vs. traducător*, în „Dialogul slaviștilor la începutul secolului al XXI-lea”, Editori: Katalin Balázs, Ivan Herbil, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2016, p. 486–491;

- *14 septembrie – zi de Înălțare...*, în „Studii de limbă, literatură și metodică”, vol. XIV, Editori: Katalin Balázs, Sanda Misirianțu, Ed. Napoca Star, Cluj-Napoca, 2017, p. 150–157;

- *Traducători de literatură rusă în România*, în „Din dragoste de dascăl și de voroavă. Omagiu Doamnei Profesor Elena Dragoș”, Editori: Adrian Chircu, Maria Aldea, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2019, p. 190–198;

- *Imaginarul traducerilor*, în „Enciclopedia imaginariilor din România”, vol. II, „Patrimoniu și imaginar lingvistic”, coord. Elena Platon, Ed. Polirom, Iași, 2020, p. 425–445.

Traduceri:

Nikolai Nosov, „Habarnam pe Lună”, traducere de Sanda Misirianțu,
Ed. Humanitas, 2013, 425 p.

E-mail: misiriantusanda@yahoo.com